

פרשת בא פרק יב פסח מצרים

עמוד ג: מקבילות ומילים מנחות

הביטויים הללו מקבילים לציווי אכילת המן בפרק טו, לרמז שישנה הקבלה בין פסח לשבת. ממחרת השבת (והוא יום הראשון של פסח) סופרים את העומר, ומנה של המן היה עומר לגולגולת.

א ויאמר ה' אל-משה ואל-אהרן, בארץ מצרים לאמר. ב החדש הזה לכם, ראש חדשים: ראשון הוא לכם, לחדשי השנה. ג דברו, אל-כל-עדת ישראל לאמר, בעשר, לחדש הזה: ויקחו להם, איש שֶׁה לְבֵית-אֲבֹתָהּ לְבֵית. ד ואם-ימעט הבית, מהיות משה-ולקח הוא וישכנו הקרב אל-ביתו, **במקסת נפש: איש לפי אכלו**, תכסו על-השֶׁה. ה שֶׁה תמים זכר בן-שְׁנָה, יהיה לכם; מן-הכִּבְשִׂים ומן-העִזִּים, תקחו. ו והיה לכם **למשמרת**, עד ארבעה עשר יום לחדש הזה; ושחטו אותו, כל קהל עַד-תִּשְׂרָאֵל-בֵּין הַעַרְבִּים. ז וְלַקְחוּ, מן-הַדָּם, וְנָתַנּוּ עַל-שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת, וְעַל-הַמַּשְׁקוּף-עַל, הַבְּתִים, אֲשֶׁר-יֹאכְלוּ אֹתוֹ, בָּהֶם. ח וְאָכְלוּ אֶת-הַבָּשָׂר, בַּלֵּילָה הַזֶּה: צִלִּי-אֵשׁ וּמִצּוֹת, עַל-מִרְרִים לֹאכְלֶהוּ. ט אֶל-תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא, וּבָשָׂל מִבָּשָׂל בְּמַיִם: כִּי אִם-צִלִּי-אֵשׁ, רֹאשׁוֹ עַל-כַּרְעֵיו וְעַל-קַרְבּוֹ. י וְלֹא-תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ, עַד-בֹּקֶר; יא וְחִנְתֶּם מִמֶּנּוּ עַד-בֹּקֶר, בָּאֵשׁ תִּשְׂרְפוּ. יב וְכַכֵּה, תֹּאכְלוּ אֹתוֹ-מִתְנִיכֶם חֲגָרִים, נְעִלְיֶם בְּרַגְלֵיכֶם וּמְקַלְכֶם בְּיָדְכֶם; וְאֹכְלֹתֶם אֹתוֹ בַּחֲפֹזוֹן, **פֶּסַח הוּא לָהּ**. יג וְעִבְרַתִּי בְּאֶרֶץ-מִצְרַיִם, בַּלֵּילָה הַזֶּה, וְהַפִּיתִי כָל-בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, מֵאָדָם וְעַד-בְּהֵמָה; וּבְכָל-אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֲעֹשֶׂה שְׁפָטִים, אֲנִי ה'. יד וְהָיָה הַדָּם לָכֶם לְאוֹת, עַל הַבְּתִים אֲשֶׁר אַתֶּם שָׂם, וְרָאִיתִי אֶת-הַדָּם, וּפְסַחְתִּי עֲלֵיכֶם; וְלֹא-יְהִי בְכֶם נֶגֶף לְמִשְׁחִית, בְּהַפִּיתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. טו וְהָיָה הַיּוֹם הַזֶּה לָכֶם לְזִכְרוֹן, וְחַגְתֶּם אֹתוֹ חֹג לְה': לְדֹרֹתֵיכֶם, חֻקַּת עוֹלָם תִּחְגְּגוּהוּ. טז שְׁבַעַת יָמִים, מִצּוֹת תֹּאכְלוּ-אֹתוֹ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, תִּשְׁבִּיתוּ שְׂאֵר מִבְּתֵיכֶם: כִּי כָל-אֹכֵל חֶמֶץ, וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל-מִיּוֹם הָרִאשׁוֹן, עַד-יּוֹם הַשְּׁבִיעִי. טז וּבַיּוֹם הָרִאשׁוֹן, מִקְרָא-קֹדֶשׁ, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, מִקְרָא-קֹדֶשׁ יְהִי לָכֶם: כָּל-מִלְאָכָה, לֹא-יַעֲשֶׂה בָהֶם-אֹדָם אֲשֶׁר יֹאכַל לְכָל-נֶפֶשׁ, הוּא לְבַדּוֹ יַעֲשֶׂה לָכֶם. יז וּשְׁמַרְתֶּם, אֶת-הַמִּצּוֹת, כִּי בְעֵצֶם הַיּוֹם הַזֶּה, הוֹצֵאתִי אֶת-צְבָאוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם; וּשְׁמַרְתֶּם אֶת-הַיּוֹם הַזֶּה, **לְדֹרֹתֵיכֶם**-חֻקַּת עוֹלָם. יח בְּרִאשׁוֹן בְּאֶרְבַּעַת עֶשֶׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ, בְּעָרְבָה, תֹּאכְלוּ, מִצּוֹת: עַד יוֹם הָאֶחָד וְעֶשְׂרִים, לַחֹדֶשׁ בְּעָרְבָה. יט שְׁבַעַת יָמִים-שְׂאֵר, לֹא יִמָּצָא בְּבֵתֵיכֶם: כִּי כָל-אֹכֵל מִחֶמֶץ, וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַד-תִּשְׂרָאֵל-בֹּגֶר, וּבְאֶזְרַח הָאָרֶץ. כ כָּל-מִחֶמֶץ, לֹא תֹאכְלוּ; בְּכָל, מוֹשְׁבֵי-בְתֵיכֶם, תֹּאכְלוּ, מִצּוֹת.

כא ויקרא משה לכל-זקני ישראל, ויאמר אליהם: משכו, וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח. כב ולקחתם אגדת אזוב, וטבלתם בדם אש-בסוף, והגעתם אל-המשקוף ואל-שתי המזוזות, מן-הדם אשר בסוף; ואתם, **לא תצאו איש מפתח-ביתו-עד-בוקר**. כג ועבר ה', לנגף את-מצרים, וראה את-הדם על-המשקוף, ועל שתי המזוזות; ופסח ה', על-הפתח, ולא יתן **המשחית**, לבא אל-בתיכם לנגף. כד ושמרתם, את-הדבר הזה, לחק-לך ולבניך, עד-עולם. כה והיה כן-תבאו אל-הארץ, אשר יתן ה' לכם-כאשר דבר; ושמרתם, את-העבדה הזאת. כו והיה, כן-יאמרו אליכם בניכם: מה העבדה הזאת, לכם. כז ואמרתם זבח-פסח הוא לה', אשר פסח על-בתי בני-ישראל במצרים, בנגפו את-מצרים, ואת-בתינו הציל; ויקד העם, וישתחוו. כח וילכו ויעשו, בני ישראל: כאשר צוה ה' את-משה ואהרן כן עשו. כט ויהי בחצי הלילה נח' הפכה כל-בכור בארץ מצרים, מבכור פרעה הישב על-כסאו, עד בכור השבי אשר בבית הבור; וכל, בכור בהמה. ל ויקם פרעה לילה, הוא וכל-עבדיו וכל-מצרים, ותהי צעקה גדלה, במצרים: כן-אין בית, אשר אין-שם מת. לא ויקרא למשה ולאהרן לילה, ויאמר קומו צאו מתוך עמי-גם-אתם, גם-בני ישראל; ולכו עבדו את-ה', כדברכם. לב גם-צאניכם גם-בקרכם קחו פאשר דברתם, ולכו; וברכתם, גם-אתי. לג **ותחזק מצרים על-העם, למהר לשלחם מן-הארץ**: כד אמרו, פלנו מתים. לד וישא העם את-בצקו, טרם יחמץ; משארתם צרות בשמלתם, על-שכמם. לה ובני-ישראל עשו, כדבר משה; וישאלו, ממצרים, כלי-כסף וכלי זהב, ושמלת. לו וה' נתן את-חן העם, בעיני מצרים-וישאלום; וינגלו, את-מצרים. לו ויסעו בני-ישראל מרעמסס, ספתה, פשש-מאות אלף רגלי הגברים, לבד מסף. לה **וגם-ערב רב, ילך אתם, וצא ונקר, מקנה כבד מאד**. לו **ויאפנו** את-הבצק אשר הוציאו ממצרים, **עגת מצות**, כי לא חמץ: כן-גרשו ממצרים, ולא יכלו **להתמהמה**, וגם-צדה, לא-עשו להם. מ ומושב בני ישראל, אשר ישבו במצרים-שלישים שנה, וארבע מאות שנה. מא ויהי, מקץ שלשים שנה, וארבע מאות, שנה; ויהי, בעצם היום הזה, **יצאו** כל-צבאות ה', מארץ מצרים. מב ליל שמרים הוא לה', להוציאם מארץ מצרים: הוא-הלילה הזה לה', שמרים לכל-בני ישראל לדרתם.

אצל לוט בראשית יט, יג: כי-משחיתים אנחנו-את-המקום הזה-גם שם מעין פסח (עניין הצלה).

גם בסיפור של הצלת לוט מסדום ישנם ביטויים של להחזיק ולמהר להוציא: **ותחזקו** האנשים... ויאיצו המלאכים בלוט. גם שם מעין יציאת מצרים.

ביטויים דומים אצל לוט-בראשית יט: ג, **ומצות אפה ויאכלו**, גם גרעון הכין מעין קרבן פסח - ומצות שופטים ו, יט.

לשון דומה בתאור בעליית אברהם ממצרים (בראשית יג, א-ב) ויעל אברהם ממצרים... ולוט עמו... ואברהם קבד מאד במקהל בכסף ובהב וראה רמב"ן שם - מעשה אבות סימן לבנים.

ביטוי רק כאן ואצל לוט בראשית יט, טז **ותמהמה ויחזיקו** - האנשים בידו... **ויאצוהו** גם שם מעין יציאת מצרים.

A page from the book
עמודי הוד
 Pages of glory
 by
Amihud Glaser
 Lecturer in Biblical Studies & Education
 amihud@amudey-hod.org
 http://www.amudev-hod.org/

Bo

In this chapter we find at least three sets of language parallels that connect our *parashah* to other stories in the Torah.

The first set of parallels offer similar words and phrases to the story of the heavenly manna that the Children of Israel ate during their trek through the desert (see Shemot, chapter 16). This points to similarities between two of God's clearest manifestations in history - Pesach, the holiday that celebrates God's miraculous participation in the daily events of human existence, and Shabbat, which celebrates God's creation of the world. See for example, the commandment of the Jews to remain in their homes at the time of the Exodus (verse 22) and compare to the story of the manna (16:29).

The second set of parallels equates the Exodus story with the story in *Sefer Bereshit* that describes Lot escaping from the destruction in Sdom. Lot served the angels *matzot* (see 19:3 and Rashi who offers a simple anachronism "it was Passover"); delaying was impossible as expressed by a unique biblical word (compare Shemot 12:39 to Bereshit 19:16).

The third set of parallels compares our story to that of Avraham leaving Egypt with great wealth (see Bereshit 13:1-2). See the Ramban in Bereshit 13, who introduces the expression *ma'aseh avot siman le-banim* - "the acts performed by the patriarchs foreshadow that of their descendants."

What overarching concept is the Torah hinting at by use of these parallels?

How is the archetype of national redemption as represented by the Exodus story connected with other stories of redemption in the *Tanakh*?

A page from the book

עמודי הוד

Pages of glory

by

Amihud Glaser

Lecturer in Biblical Studies &
Education

amihud@amudey-hod.org
<http://www.amudey-hod.org/>